

УДК 35.07:004.738.5(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2025-1.12>

Євгеній КИЄНКО-РОМАНИЮК

аспірант спеціальності «Публічне управління та адміністрування» ступеня вищої освіти «Доктор філософії», Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»

kyuенkoromanyukye@gmail.com

ORCID: 0009-0006-5683-1593

ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ Е-УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ

Анотація. Метою статті є аналіз інноваційних механізмів розвитку електронного урядування в Україні, визначення регіональних пріоритетів та дослідження впливу викликів глобалізації на цифрову трансформацію державного управління, дослідження інноваційних механізмів розвитку електронного урядування в Україні з урахуванням регіональних пріоритетів та глобалізаційних викликів. У статті розглядаються сучасні тенденції цифрової трансформації, інтеграції та відкритості в е-урядуванні, розвитку електронного урядування, особливості впровадження інновацій у регіонах, вплив глобалізації на розвиток цифрових інструментів управління, перспективи інтеграції регіональних систем електронного урядування в європейський цифровий простір.

Методологія дослідження. У дослідженні застосовано системний підхід, методи аналізу та синтезу, порівняльного аналізу та статистичні дані для комплексної оцінки стану та перспектив розвитку електронного урядування на регіональному рівні.

Наукова новизна. Розроблено рекомендації щодо впровадження інноваційних механізмів у сфері електронного урядування з урахуванням специфічних потреб регіонів України. Також обґрунтовано пріоритети інтеграції регіональних систем у європейський цифровий простір. Розглянуто особливості впровадження інновацій на регіональному рівні, зокрема у Вінницькій області, з акцентом на врахування конкретних потреб регіонів, співпрацю з приватним сектором, громадою та міжнародними організаціями. Проаналізовано вплив глобалізаційних процесів на розвиток цифрових механізмів управління в регіонах. Окреслено пріоритети вдосконалення е-урядування в контексті сталого розвитку регіонів та перспективи інтеграції регіональних систем у європейський цифровий простір. Запропоновано комплексний підхід до розвитку е-урядування, включаючи стратегію, інвестиції, інфраструктуру та підготовку кадрів. На основі проведеного аналізу розроблено рекомендації для ефективного впровадження е-урядування на регіональному рівні.

Висновки. Ефективний розвиток електронного урядування потребує комплексного підходу, який включає стратегічне планування, інвестиції, покращення інфраструктури, розвиток людського капіталу та активну співпрацю з міжнародними партнерами.

Ключові слова: е-урядування, цифрова трансформація, регіональний розвиток, інновації, глобалізація, сталий розвиток.

Ievgenii KYIENKO-ROMANIUK

Postgraduate Student majoring in “Public Administration and Management” of the higher education degree “Doctor of Philosophy”, Public Higher Educational Establishment “Vinnytsia Academy of Continuing Education”

kyuенkoromanyukye@gmail.com

ORCID: 0009-0006-5683-1593

INNOVATIVE MECHANISMS FOR THE DEVELOPMENT OF E-GOVERNMENT IN UKRAINE: REGIONAL PRIORITIES AND GLOBALIZATION CHALLENGES

Abstract. The purpose of the article is to analyze innovative mechanisms for the development of e-government in Ukraine, to identify regional priorities and to study the impact of globalization challenges on the digital transformation of public administration, to study innovative mechanisms for the development of e-government in Ukraine, taking into account regional priorities and globalization challenges. The article examines current trends in digital transformation, integration and openness in e-government, e-government development, peculiarities of innovation in the regions, the impact of globalization on the development of digital management tools, and the prospects for integrating regional e-government systems into the European digital space.

Research methodology. The study applies a systematic approach, methods of analysis and synthesis, comparative analysis and statistical data for a comprehensive assessment of the state and prospects of e-government development at the regional level.

Scientific novelty. Recommendations for the implementation of innovative mechanisms in the field of e-government are developed, taking into account the specific needs of the regions of Ukraine. The priorities for integrating regional systems into the European digital space are also substantiated. The peculiarities of introducing innovations at the regional level, in particular in Vinnytsia region, with an emphasis on taking into account the specific needs of the regions, cooperation with the private sector, the community and international organizations are considered. The impact of globalization processes on the development of digital governance mechanisms in the regions is analyzed. The priorities for improving e-governance in the context of sustainable regional development and the prospects for integrating regional systems into the European digital space are outlined. An integrated approach to the development of e-government, including strategy, investment, infrastructure and training, is proposed. Based on the analysis, recommendations for the effective implementation of e-government at the regional level are developed.

Conclusions. Effective e-government development requires a comprehensive approach that includes strategic planning, investment, infrastructure improvement, human capital development, and active cooperation with international partners.

Key words: e-government, digital transformation, regional development, innovation, globalization, sustainable development.

Постановка проблеми. Розвиток е-урядування є одним із ключових пріоритетів модернізації державного управління в умовах глобалізації. У сучасному світі цифрові технології суттєво змінюють механізми взаємодії між державою, бізнесом і громадянами, забезпечуючи прозорість, доступність та ефективність управлінських процесів. Для України, яка перебуває на етапі інтеграції до європейського цифрового простору, впровадження інноваційних механізмів е-урядування стає стратегічним завданням. Особливої актуальності ця тема набуває в контексті регіонального розвитку, де нерівномірність цифровізації може спричинити дисбаланс у доступі громадян до адміністративних послуг. Водночас виклики глобалізації, зокрема кібербезпека, цифрова нерівність та адаптація до міжнародних стандартів, ускладнюють процеси впровадження е-урядування в Україні.

Аналіз джерел та останніх досліджень. У сучасній науці важливого значення набувають питання розвитку публічного управління та його електронізації в умовах формування інформаційного суспільства. Загальнотеоретичні засади електронного уряду, а також особливості публічного управління в умовах цифровізації детально вивчалися в роботах таких дослідників, як Білецький М., Декалюк О., Нестерович В., Фесенко Т. та інші [1; 2; 3; 6; 8]. Зарубіжний досвід упровадження е-урядування, який може бути цінним для України, аналізували Політанський В. С., Каненберг-Сандул О. К., Форманюк В. В. та інші [7]. Їхні дослідження висвітлюють аспекти адаптації міжнародних практик у контексті регіональних особливостей.

Проблеми інформаційної безпеки, які є невід'ємною частиною розвитку електронного урядування, аналізували Є. Рудніченко,

В. Лопатін, О. Степанов і Т. Полякова. Їхні дослідження підкреслюють важливість захисту персональних даних і забезпечення кібербезпеки в умовах глобалізації. Функціонування електронних документів у публічній сфері, що є базовим елементом цифровізації державного управління, розглядалося в роботах С. Семилетова. Ці дослідження сприяли вдосконаленню механізмів роботи з електронними документами, зокрема в умовах сучасних викликів.

Питання розвитку е-урядування широко досліджуються як українськими, так і зарубіжними науковцями. Автори у своїх роботах акцентують увагу на інноваціях в електронному урядуванні. Українські дослідники, зосереджуються на регіональних особливостях впровадження е-упорядкування, підкреслюючи важливість розвитку цифрової інфраструктури. Таким чином, зазначені наукові розвідки створюють базу для подальшого вдосконалення електронного урядування в Україні та є основою для аналізу сучасних інноваційних механізмів. Водночас залишається недостатньо розкритим питання узгодження регіональних провідних практик із глобальними тенденціями та викликами, що і формує наукову новину цього дослідження.

Метою даного дослідження є визначення інноваційних механізмів розвитку е-урядування в Україні з урахуванням регіональних пріоритетів і глобалізаційних викликів, а також у формулюванні практичних рекомендацій для їх реалізації.

Виклад основного матеріалу. Сучасне життя постійно змінюється під впливом технологічного прогресу, і цифровізація успішної ключової ролі в цих змінах. Однією з важливих сфер, які зазнали трансформації, є електронні послуги у сфері публічного управління та

адміністрування. Впровадження електронного урядування стало не лише засобом зменшення корупції, але й потужним інструментом підвищення якості державного обслуговування, оперативності та зручності для громадян. Україна демонструє значний прогрес у розвитку е-урядування, активно інтегруючи інноваційні механізми надання послуг у цифровому просторі. Це дозволяє долати регіональні виклики та впевнено рухатися в напрямку глобальної цифрової інтеграції. За даними E-Government Development Index (EGDI) за 2024 рік [4] Україна досягла суттєвих результатів у впровадженні цифрових державних послуг. Крім того, в категорії Online Services Index, яка оцінює зручність і доступність державних послуг в Інтернеті, країна піднялася зі 102-го місця в 2018 році на 5-те місце в 2024 році. Це забезпечує високий рівень інтеграції підтверджених електронних сервісів у систему публічного управління. Україна стала першою країною у світі, яка офіційно впровадила електронні паспорти. Зокрема, цифрові COVID-сертифікати, доступні в мобільному додатку Дія, були визнані Європейським Союзом. Також Україна є четвертою країною Європи, яка запровадила цифрові водійські права. На сьогодні мобільний додаток Дія нараховує понад 21 мільйон користувачів, яким доступний 21 документ та понад 30 послуг. Портал Дія пропонує майже 120 електронних послуг, якими скористалися близько 6 мільйонів громадян. У надзвичайних умовах війни Україна продовжує вдосконалювати е-урядування. У мобільному застосунку Дія були впроваджені критично важливі послуги: «Документ – тимчасовий цифровий документ для осіб, які втратили паспорт, «Підтримка – фінансова допомога громадянам, які постраждали внаслідок війни, «Відновлення – послуга для отримання компенсації за пошкоджене чи зруйноване житло. Ці послуги надають громадянам можливість отримати допомогу та адміністративні послуги на смартфоні, навіть у найскладніших умовах.

Цифрова трансформація стала фундаментальним етапом розвитку е-упорядкування. Вона охоплює: автоматизацію державних послуг, що дозволяє значно скоротити час та ресурси на їх надання; використання технологій штучного інтелекту (ШІ) й великих даних для аналізу потреб громадян та прогнозування

ефективності управлінських рішень, впровадження блокчейн-технологій для забезпечення прозорості та надійності електронних транзакцій. Глобалізація сприяє посиленню інтеграційних процесів у сфері е-урядування. У цьому контексті зазначимо узгодження стандартів електронного управління між різними країнами, зокрема в рамках Європейського Союзу, обмін досвідом та найкращими практиками через міжнародні організації, такі як ООН, яка формує рейтинги (наприклад, E-Government Development Index) та рекомендації для країни. Відкритість е-урядування є ключовою тенденцією, яка спрямована на: забезпечення прозорості у діяльності державних органів шляхом відкритого доступу до даних, що покращує рівень довіри громадян; залучення громадян до процесу ухвалення рішень через електронні платформи, зокрема системи електронних петицій, громадських обговорень та онлайн-опитувань; розвиток інструментів для моніторингу та оцінки ефективності державних послуг. Україна вже має значні досягнення через інтеграцію відкритих даних у застосунок Дія та створення механізмів прозорого розподілу державних ресурсів (Prozorro). Ці тенденції формують основні напрямки розвитку е-урядування, забезпечуючи його адаптацію до умов глобалізації та цифрової епохи. Регіональне е-урядування виконує ключову роль у забезпеченні доступності державних послуг та управління місцевими ресурсами. Для ефективного впровадження необхідно також врахувати специфіку регіону, а також забезпечити підтримку та співпрацю з ефективними стейкхолдерами. Кожен регіон має унікальні економічні, соціальні та культурні особливості, які впливають на розробку та впровадження інновацій. У Вінницькій області це включає: впровадження електронних послуг для сільських громад з урахуванням обмеженого доступу до Інтернету та цифрових технологій, що стимулює розвиток сільських територій; створення цифрових платформ для реєстрації бізнесу, подання звітності та отримання консультацій підтримує малий та середній бізнес; інтеграція системи моніторингу інфраструктури для оптимального управління ресурсами області через інфраструктурні проекти.

Ефективність інновацій значно зростає за умови співпраці із зовнішніми сторонами.

З приватним сектором – партнерські проєкти, наприклад, створення центрів обробки даних або впровадження технологій ШІ для аналізу реальних даних. З громадськими організаціями – залучення неурядових організацій до просування цифрової грамотності серед населення через проведення тренінгів та інформування людей. З міжнародними організаціями – співпраця з ПРООН, USAID, MOM, Європейською комісією тощо для залучення фінансування та впровадження інноваційних рішень. У Вінницькій області вже успішно реалізовано низку проєктів у межах програми ЄС, спрямованих на модернізацію цифрової інфраструктури. Залучення громадян та місцевих установ до процесів е-урядування сприяє успішному впровадженню низки ініціатив. Серед них: створення онлайн-платформи для обговорення нових проєктів; забезпечення доступності електронних послуг для маломобільних груп населення та людей з обмеженими можливостями; проведення хакатонів, конкурсів стартапів та залучення молоді до розробки цифрових інновацій для регіону. У Вінницькій області вже впроваджено декілька успішних рішень у рамках регіонального е-уряду: модернізація ЦНАПів через забезпечення їх цифровими інструментами для надання послуг онлайн, інтеграція електронних сервісів для взаємодії громади з місцевою владою (портал «Розумна громада»), освітні програми з цифрової грамотності (організація тренінгів для мешканців щодо використання електронних послуг). Регіональний підхід до впровадження інновацій дозволяє не лише підвищити якість державних послуг, а й створити умови для соціально-економічного розвитку кожного регіону.

Для успішного впровадження е-урядування в регіонах України необхідно використовувати комплексний підхід, який включає розробку стратегій, залучення інвестицій, розвиток інфраструктури та підготовку кадрів. Такий підхід забезпечує гармонійний розвиток цифрових сервісів та інтеграцію їх у місцеве управління, що, у свою чергу, сприяє підвищенню ефективності державних послуг та покращенню якості життя громадян. Розробка чіткої стратегії є основою для системного розвитку е-урядування в регіонах. Стратегія повинна включати чітке формулювання довгострокових та короткострокових цілей розвитку електронного упорядкування,

враховуючи специфічні потреби регіону, аналіз поточного стану наявних цифрових ресурсів, інфраструктури та рівня цифрової грамотності населення, розробку детальних планів впровадження електронних сервісів, включаючи часові рамки та відповідні особи, встановлення механізмів контролю за виконанням стратегії та оцінки її ефективності. Наприклад, у Вінницькій області стратегія розвитку е-урядування може передбачати поступове розширення функції порталу «Розумна громада» [5], включаючи додавання нових сервісів та покращення користувальницького досвіду. Комплексний підхід до розвитку е-управління в регіонах забезпечує системність та взаємозв'язок усіх складових процесів цифровізації. Стратегічне планування, достатнє фінансування, сучасна інфраструктура та кваліфіковані кадри створюють міцну основу для ефективного впровадження електронних сервісів, що сприяє сталому розвитку регіонів та інтеграції їх у глобальний цифровий простір.

Реалізація е-урядування на регіональному рівні вимагає скоординованих дій та врахування особливостей кожного регіону. Серед рекомендацій, які сприятимуть підвищенню ефективності е-урядування: 1) Формулювання чітких цілей і завдань для розвитку е-урядування на основі потреб громади, узгодження регіональних ініціатив із національними планами цифровізації, забезпечення фінансування, людських та технічних ресурсів для реалізації стратегії; 2) Активне включення громадян до процесу розробки та тестування цифрових рішень через опитування, консультації та пілотні проєкти; 3) Співпраця з ІТ-компаніями та стартапами для впровадження сучасних технологій та інноваційних рішень; 4) Обмін досвідом із європейськими партнерами та залучення міжнародної технічної допомоги; 5) Забезпечення доступу до е-урядування, включаючи людей з обмеженими можливостями; 6) Адаптація е-сервісів для мобільних пристроїв, надання послуг через різні канали, включаючи вебпортали, мобільні додатки, точки самообслуговування та кол-центри; 7) Забезпечення швидкого Інтернету, особливо в сільській місцевості, впровадження сучасного обладнання та програмного забезпечення в регіональних адміністраціях, створення єдиних баз даних для забезпечення зручного та швидкого доступу до інформації; 8) Організація

навчальних курсів, тренінгів для підвищення рівня цифрової грамотності громадян, регулярне навчання державних службовців з питань використання цифрових технологій у роботі, популяризація е-урядування через соціальні мережі, ЗМІ та інформаційні ресурси; 9) Створення надійних систем захисту від кібератак та витоку даних, дотримання міжнародних стандартів у сфері конфіденційності, створення резервних копій бази даних для забезпечення стабільної роботи при технічних проблемах; 10) Оцінка ефективності е-послуг за допомогою опитувань, відгуків громадян та статистичних даних, публікація звітів про досягнення та використання ресурсів, коригування програми е-упорядкування на основі результатів аналізу та нових викликів.

Висновки. Інноваційні механізми е-урядування в Україні демонструють високу ефективність, сприяючи вирішенню регіональних викликів та інтеграції в глобальний цифровий простір. Досвід України може стати прикладом для інших країн, які прагнуть підвищити рівень прозорості, доступності та ефективності державного та публічного управління.

Впровадження цифрових технологій забезпечує автоматизацію процесів, оптимізацію ресурсів та підвищення доступності публіч-

них послуг. Використання глобальних технологій сприяє інтеграції регіональних ініціатив до європейського цифрового простору, відкриваючи нові можливості для співпраці, обміну досвідом та стандартизації. Успішне е-урядування потребує врахування соціальних, економічних та інфраструктурних особливостей регіонів, залучення місцевих громад та партнерства з приватним сектором та міжнародними організаціями. Стратегічне планування, інвестиції в цифрову інфраструктуру, розвиток людського капіталу та ефективне управління ресурсами сприяють забезпеченню сталого економічного, соціального та екологічного розвитку. Співпраця з європейськими партнерами, обмін технологіями та досвідом, впровадження міжнародних стандартів є ключовими елементами інтеграції України до єдиного цифрового простору. Забезпечення доступності е-послуг, підвищення цифрової грамотності населення, впровадження інноваційних підходів до управління та підтримки принципів відкритості й прозорості є визначальними для ефективного функціонування регіональних систем е-урядування. Таким чином, розвиток е-урядування в Україні має базуватися на інноваціях, розвивати регіональні потреби та відповідати викликам глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Білецький М. Електронне впорядкування: шлях до цифрової трансформації держави. *Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні*: матеріали наук.-практ. конф. (19 квітня 2024 р., м. Львів) / упоряд. М. З. Бунік, К. М. Бліщук, О. В. Федорчак, О. В. Худоба. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2024. С. 33–36.
2. Декалюк О. В. Концепція електронного урядування в практиці зарубіжних країн. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2020. № 4 (115). С. 43–47.
3. Досвід впровадження е-демократії та е-урядування в Україні / за ред. С. В. Дзюби. Київ: Національний центр підтримки електронного урядування, 2010. 90 с.
4. База знань ООН з електронного урядування. 2024. URL: <http://surl.li/mhmodk>
5. Енергетичний перехід Вінниці презентували на Всесвітньому конгресі Smart City Expo. 2023. URL: <http://surl.li/hifqpw>
6. Нестерович В. Ф. Інституційне підтвердження електронних петицій в Україні в контексті зарубіжного досвіду. *Віче*. 2015. № 22. С. 18–23.
7. Політанський В. С. Зарубіжний досвід функціонування системи електронного урядування. *Актуальні проблеми правової науки та практики у 21 столітті*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Рівне: Гельветика, 2020. С. 58–61.
8. Фесенко Т. Індекс електронної участі: репрезентація країн Східної та Центральної Європи. *Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні*: матеріали наук.-практ. конф. (19 квітня 2024 р., м. Львів) / упоряд. М. З. Бунік, К. М. Бліщук, О. В. Федорчак, О. В. Худоба. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2024. С. 29–32.

REFERENCES:

1. Biletskyi, M. (2024). Elektronne vporiadkuvannia: shliakh do tsyfrovoy transformatsii derzhavy. [Electronic ordering: The path to digital transformation of the state]. *Yevropeiska intehratsiia ta transformatsiia publichnoho vriaduvannia v Ukraini: materialy nauk.-prakt. Konf. – European integration and transformation of public governance in Ukraine: Proceedings of the scientific-practical conference* (April 19, 2024, Lviv) (pp. 33–36). Lviv: Lviv Polytechnic National University [in Ukrainian].
2. Dekalyuk, O.V. (2020). Kontsepsiia elektronnoho uriaduvannia v praktytsi zarubizhnykh krain. [The concept of e-government in the practice of foreign countries]. *Derzhava ta rehiony. Seriia: Ekonomika ta pidpriemnytstvo – State and Regions. Series: Economics and Entrepreneurship*, 4(115), 43–47. [in Ukrainian].
3. Dzyuba, S.V. (2010). *Dosvid vprovadzhennia e-demokratii ta e-uriaduvannia v Ukraini. [Experience in implementing e-democracy and e-government in Ukraine]*. Kyiv: Natsionalnyi tsentr pidtrymky elektronnoho uriaduvannia [in Ukrainian].
4. *Baza znan OON z elektronnoho uriaduvannia*. [United Nations E-Government Knowledge Database]. (2024). Retrieved from <http://surl.li/mhmodk> [in Ukrainian].
5. *Enerhetychnyi perekhid Vinnytsi prezentuvaly na Vsesvitnomu konhresi Smart City Expo – 2023*. [Energy transition of Vinnytsia presented at the World Congress Smart City Expo – 2023]. (2023). Retrieved from <http://surl.li/hifqpw> [in Ukrainian].
6. Nesterovych, V.F. (2015). Instytutsiine pidtverdzhennia elektronnykh petytsii v Ukraini v konteksti zarubizhnoho dosvidu. [Institutional confirmation of electronic petitions in Ukraine in the context of foreign experience]. *Viche – Viche*, 22, 18–23. [in Ukrainian].
7. Politsanskyi, V.S. (2020). Zarubizhnyi dosvid funktsionuvannia systemy elektronnoho uriaduvannia [Foreign experience in the functioning of the e-government system]. *Aktualni problemy pravovoi nauky ta praktyky u 21 stolitti: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. – In Current issues of legal science and practice in the 21st century: Proceedings of the international scientific-practical conference* (pp. 58–61). Rivne: Helvetyka. [in Ukrainian].
8. Fesenko, T. (2024). Indeks elektronnoi uchasti: reprezentatsiia krain Skhidnoi ta Tsentralnoi Yevropy [E-participation index: Representation of Eastern and Central European countries]. *Yevropeiska intehratsiia ta transformatsiia publichnoho vriaduvannia v Ukraini: materialy nauk.-prakt. konf. (19 kvitnia 2024 r. – European integration and transformation of public governance in Ukraine: Proceedings of the scientific-practical conference* (April 19, 2024, Lviv) (pp. 29–32). Lviv: Lviv Polytechnic National University [in Ukrainian].